

การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าว
ระหว่างพันธุ์ข้าวตาแห้งกับพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ ของเกษตรกร
ตำบลท่าไม้ อำเภอรามกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

**A COMPARATIVE ANALYSIS STUDY OF COST AND PROFIT
BETWEEN THE KHAO TAH HAENG AND RICEBERRY RICE
PLANTATION FROM THE FARMERS
IN TAH MAI SUBDISTRICT, PRAN KRA TAI DISTRICT,
KAMPHAENGPET**

นงลักษณ์ จีวจุ

Nonglak Jiwju

สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Jeab151127@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวระหว่างพันธุ์ข้าวตาแห้งกับพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ ของเกษตรกรตำบลท่าไม้ อำเภอรามกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ข้าวตาแห้งกับข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ และ 2) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวระหว่างพันธุ์ข้าวตาแห้งกับพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ การสัมภาษณ์ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์ข้าวตาแห้งกับพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ไว้ทั้งสองชนิดในแปลง ในเขตพื้นที่ตำบลท่าไม้ อำเภอรามกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร จำนวนทั้งหมด 44 ไร่ โดยทดลองปลูกข้าวพันธุ์ข้าวตาแห้ง จำนวน 22 ไร่ และพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ จำนวน 22 ไร่

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อ 1 พบว่า ต้นทุนการปลูกข้าวพันธุ์ข้าวตาแห้งมีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 2,510.20 บาทต่อไร่ เมื่อจำแนกตามประเภทของต้นทุนแล้ว พบว่า มีต้นทุนทางด้านวัตถุดิบเท่ากับ 592.37 บาทต่อไร่ ต้นทุนค่าแรงงานเท่ากับ 1,667.83 บาทต่อไร่ และต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตเท่ากับ 250 บาทต่อไร่ และจากการศึกษาต้นทุนการปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ มีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 2,785.43 บาทต่อไร่ เมื่อจำแนกตามประเภทของต้นทุนแล้ว พบว่า มีต้นทุนทางด้านวัตถุดิบเท่ากับ 739.99 บาทต่อไร่ ต้นทุนค่าแรงงานเท่ากับ 1,713.63 บาทต่อไร่ และต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตเท่ากับ 331.81 บาทต่อไร่ การศึกษาเรื่องผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ข้าวตาแห้งมีรายได้เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 6,300 บาท ผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 16,200 บาท

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวระหว่างพันธุ์ข้าวตาแห้งกับพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ พบว่า ต้นทุนการปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่มี

ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าการปลูกข้าวพันธุ์ขาวตาแห้งเท่ากับ 127.61 บาท ผลจากการเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกข้าว พบว่า ข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าการปลูกข้าวพันธุ์ขาวตาแห้งเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 9,900 บาท

คำสำคัญ: ต้นทุนและผลตอบแทน, การเปรียบเทียบ, ข้าวพันธุ์ขาวตาแห้ง, ข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่

Abstract

A comparative analysis study of cost and profit for the khao tah haeng and riceberry rice plantation from the farmers in tah mai subdistrict, pran kra tai district, kamphaengpet aims to : 1.) study the cost and profit from the khao tah haeng and riceberry rice plantation 2.) to analyse and compare the cost and profit between the khao tah haeng and riceberry rice plantation this study is a survey research and the tool used in this study is the interview of farmers who grow both types of rice in one rice field from the tha mai subdistrict, pran kra tai district, kamphaengpet province. the sample group in this study are the area of study is the total of 44 rai selected by survey sampling and purposive sampling for the farmers who grow both types of rice in their field.

The result of the study on the first objective found that 1.) the cost for the khao tah haeng rice plantation was 2,510.20 baht per rai total divided into different types as follows: raw materials cost 592.37, labor cost 1,667.83, and production cost 250 baht per rai. the riceberry rice plantation cost is 2,785.43 baht per rai total divided into different types as follows: raw materials cost 739.99, labor cost 1,713.63, and production cost 331.81 baht per rai. the profit from the khao tah haeng plantation averages 6,300 baht per rai while the riceberry plantation averages 16,200 baht per rai.

The result of the study on the second objective found that the riceberry rice plantation total cost is 127.61 baht higher than the khao tah haeng's total cost. when comparing the profits made from the two plantations, it is found that the riceberry rice has 9,900 baht per rai profit higher than the khao tah haeng.

Keywords : cost and profit, comparative, khao tah haeng rice, riceberry rice

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการเพาะปลูกข้าวเพื่อการบริโภคและการส่งออกอย่างต่อเนื่อง เพราะพื้นที่ในประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์จึงเหมาะแก่การเพาะปลูกเป็นอย่างมาก ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่นิยมเพาะปลูกข้าว แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยได้ประสบกับปัญหาเกี่ยวกับราคาข้าวอย่างต่อเนื่อง ทำให้รายได้ของเกษตรกรลดน้อยลง จึงทำให้การเพาะปลูกข้าวในประเทศไทยลดน้อยลง ปัจจุบันได้มีการพัฒนาสายพันธุ์ข้าวขึ้นมามากมายเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ภูมิประเทศและภูมิอากาศ จนได้มีการพัฒนาข้าวสายพันธุ์หนึ่งที่มีชื่อว่า “ข้าวไรซ์เบอร์รี่” ซึ่งเป็นการผสมพันธุ์ข้าวระหว่างข้าวเจ้าหอมนิลกับข้าวหอมมะลิ 105 จากการพัฒนาพันธุ์ข้าวพิเศษ โดยศูนย์วิทยาศาสตร์ข้าวเพื่อให้ได้พันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพดีและให้ประโยชน์สูงสุดแก่ผู้บริโภค การเพาะปลูกข้าวพันธุ์ชนิดนี้เหมาะสำหรับปลูกพื้นที่ในลุ่มเขตภาคกลางและภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย จะทำให้ข้าวไรซ์เบอร์รี่มีคุณสมบัติ

ครบถ้วนตามลักษณะของพันธุ์ ที่จะทำให้ข้าวไรซ์เบอร์รี่จะมีลักษณะเมล็ดเรียวยาว สีม่วงเข้ม มีกลิ่นหอมมะลิ นำมารับประทาน อีกทั้งยังมีคุณประโยชน์ในด้านการต้านอนุมูลอิสระและสารอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายทั้งโอเมก้า 3 ต่อโครงสร้างการทำงานของสมอง ตับ และระบบประสาท ลดระดับโคเลสเตอรอล รวมทั้งลดอัตราการเสี่ยงของโรคหลอดเลือดได้ด้วย

ปัจจุบันประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการเพาะปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ดังกล่าว เพราะว่า มีคุณประโยชน์มากมายสำหรับผู้บริโภค จึงมีงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลสำหรับเกษตรกรผู้ทดลองปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ ซึ่งเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลท่าไม้ อำเภอพราณกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชรได้ให้ความสนใจและเข้าร่วมโครงการกับรัฐบาล เนื่องจากเกษตรกรประสบกับปัญหาการขาดทุน เพราะข้าวเจ้าพันธุ์ขาวตาแห้งที่เคยนิยมปลูกมีปริมาณมาก จนผลผลิตล้นตลาด เกษตรกรจึงหันมาให้ความสำคัญกับการปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่ แต่อย่างไรก็ตามเกษตรกรก็ยังปลูกข้าวเจ้าพันธุ์ขาวตาแห้งควบคู่กันไปด้วย เพราะไม่แน่ใจเรื่องคุณภาพและราคาของผลผลิตจะเกิดความคุ้มค่าหรือไม่ อีกทั้งยังไม่แน่ใจในเรื่องช่องทางการจัดจำหน่ายการรับซื้อข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ดังกล่าว

ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวระหว่างพันธุ์ขาวตาแห้งกับพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ ของเกษตรกรตำบลท่าไม้ อำเภอพราณกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อนำวิเคราะห์เปรียบเทียบหาความคุ้มค่าของการลงทุนการปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่และข้าวพันธุ์ขาวตาแห้งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ขาวตาแห้งกับข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่
- 2) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวระหว่างพันธุ์ขาวตาแห้งกับพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา

- ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวเจ้าพันธุ์ขาวตาแห้งกับพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่
- เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนที่จะได้รับจากการปลูกข้าวเจ้าพันธุ์ขาวตาแห้งกับพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่
- ศึกษาช่องทางการจำหน่ายข้าวเจ้าพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลท่าไม้ อำเภอพราณกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

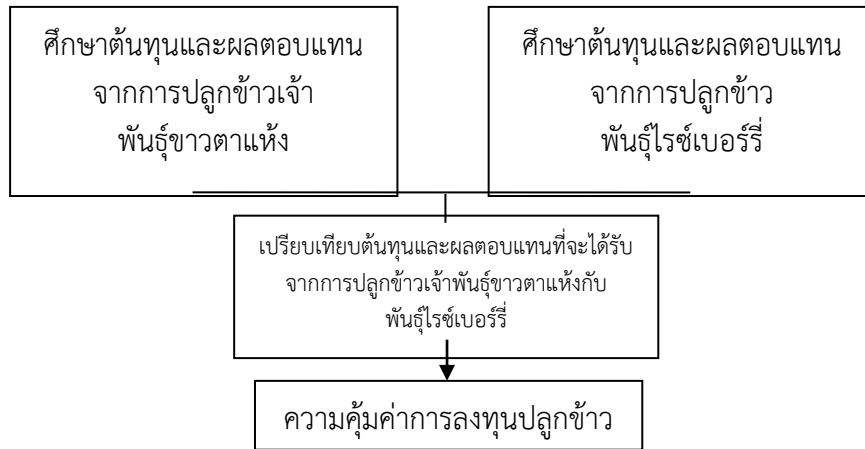
ด้านพื้นที่

- กลุ่มเกษตรกรตำบลท่าไม้ อำเภอพราณกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

ด้านระยะเวลา

- ใช้ระยะเวลาในการศึกษาข้อมูลตั้งแต่เดือนมิถุนายน – เดือนกันยายน พ.ศ. 2557

กรอบความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นประเภทการวิจัยประยุกต์ (Applied Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ พื้นที่การเกษตร จำนวนทั้งหมด 44 ไร่ โดยทดลองปลูกข้าวเจ้าพันธุ์ขาวตาแห้ง จำนวน 22 ไร่ และพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ จำนวน 22 ไร่ ในเขตพื้นที่ตำบลท่าไม้ อำเภอพราณกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การสัมภาษณ์ ซึ่งมีประเด็นการสัมภาษณ์ ดังนี้ คือ ต้นทุนของข้าวเจ้าพันธุ์ขาวตาแห้งกับพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ ผลตอบแทนจากการเพาะปลูกข้าวเจ้าพันธุ์ขาวตาแห้งกับพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ ช่องทางการจำหน่ายข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 1 การศึกษานี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาข้อมูลจากกลุ่มเกษตรกรในผู้ปลูกข้าวเจ้าพันธุ์ขาวตาแห้งกับพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ เขตพื้นที่ตำบลท่าไม้ อำเภอพราณกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร โดยผู้วิจัยจัดบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง และมีการบันทึกภาพและเสียง

ขั้นที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวเจ้าพันธุ์ขาวตาแห้งกับข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ ซึ่งจำแนกเป็นวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ผลตอบแทนที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิตในการปลูกข้าวเจ้าพันธุ์ขาวตาแห้งกับข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ว่าเกิดความคุ้มค่าสำหรับการลงทุนหรือไม่

ขั้นที่ 4 เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนการปลูกข้าวเจ้าพันธุ์ขาวตาแห้งกับข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ เพื่อเปรียบเทียบความคุ้มค่าที่จะได้รับจากการลงทุน

ขั้นที่ 5 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับต้นทุนการปลูกข้าวของเกษตรกรตำบลท่าไม้มาวิเคราะห์หาต้นทุน โดยใช้สูตรดังนี้ ต้นทุนการผลิต คำนวณได้จาก นำต้นทุนทางด้านวัตถุดิบทางตรง บวกค่าแรงงานทางตรงและบวกด้วยค่าใช้จ่ายการผลิต ซึ่งจำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

1. วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต เช่น ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่ายาปราบวัชพืช เป็นต้น
2. ค่าจ้างแรงงานที่ใช้ในการผลิต เช่น ค่าจ้างแรงงานในการเตรียมดิน ค่าจ้างแรงงานในการปลูก ค่าจ้างในการเก็บเกี่ยว ค่าขนส่ง เป็นต้น และ
3. ค่าใช้จ่ายในการผลิต เช่น ค่าเช่าที่ดินและค่าภาษีอากร ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและ อุปกรณ์ ค่าอาหารเลี้ยงคนงาน เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนจากการการวิเคราะห์หาผลตอบแทน โดยใช้สูตรผลตอบแทนที่จะได้รับ คำนวณได้จากสูตร รายได้หักด้วยต้นทุนการผลิต

การวิเคราะห์เปรียบเทียบมูลค่าของการลงทุน โดยนำผลตอบแทนที่จะได้รับจากการลงทุนปลูกข้าวเจ้าพันธุ์ขาวตาแห้งมาเปรียบเทียบกับข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ เพื่อหาค่ามูลค่าจากการลงทุน ผู้วิจัยได้นำมาสรุปและเรียบเรียงเหตุผลในรูปแบบเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวระหว่างพันธุ์ขาวตาแห้งกับพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ ของเกษตรกรตำบลท่าไม้ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชรในพื้นที่ที่ทำการศึกษทั้งหมด 44 ไร่ โดยทดลองปลูกข้าวพันธุ์ขาวตาแห้ง จำนวน 22 ไร่ ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ต้นทุนการปลูกข้าวพันธุ์ขาวตาแห้งมีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 2,510.20 บาทต่อไร่ เมื่อจำแนกตามประเภทของต้นทุนแล้ว พบว่า มีต้นทุนทางด้านวัตถุดิบเท่ากับ 592.37 บาทต่อไร่ ต้นทุนค่าแรงงานเท่ากับ 1,667.83 บาทต่อไร่ และต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตเท่ากับ 250 บาทต่อไร่ และจากการศึกษาต้นทุนการปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ โดยทดลองปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ จำนวน 22 ไร่ มีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 2,785.43 บาทต่อไร่ เมื่อจำแนกตามประเภทของต้นทุนแล้ว พบว่า มีต้นทุนทางด้านวัตถุดิบเท่ากับ 739.99 บาทต่อไร่ ต้นทุนค่าแรงงานเท่ากับ 1,713.63 บาทต่อไร่ และต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตเท่ากับ 331.81 บาทต่อไร่ การศึกษาเรื่องผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ขาวตาแห้งมีรายได้เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 6,300 บาท ผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 16,200 บาท

การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ขาวตาแห้งกับข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ พบว่า ต้นทุนการปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่มีต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าการปลูกข้าวพันธุ์ขาวตาแห้งเท่ากับ 127.61 บาท ผลจากการเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกข้าว พบว่า ข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าการปลูกข้าวพันธุ์ขาวตาแห้งเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 9,900 บาท

การอภิปรายผล

ต้นทุนการปลูกข้าวพันธุ์ขาวตาแห้งมีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 2,510.20 บาทต่อไร่ และจากการศึกษาต้นทุนการปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ มีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 2,785.43 บาทต่อไร่ ซึ่งจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่มีต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าการปลูกข้าวพันธุ์ขาวตาแห้งเท่ากับ 127.61 บาท ซึ่งจากผลการศึกษาต้นทุนการปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ที่มีต้นทุน

สูงกว่า เพราะว่า การปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่จะต้องคัดเลือกสายพันธุ์ข้าวที่ดี พันธุ์ข้าวถึงจะมีความคงทน แข็งแรง เป็นข้าวที่ต้องการเอาใจใส่มากเป็นพิเศษ ต้องการสภาพอากาศเย็น เพื่อสร้างสีเมล็ด จึงทำให้มีต้นทุนค่าเมล็ดพันธุ์และการดูแลรักษาที่สูงกว่าข้าวพันธุ์ขาวตาแห้งที่ปลูกด้วยกัน ซึ่งผู้วิจัยควรเสนอให้ซื้อเมล็ดพันธุ์จากศูนย์ขยายพันธุ์พืช กรมส่งเสริมการเกษตร หรือศูนย์วิจัยข้าวกรมการเกษตร เพราะจะได้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพสูงได้มาตรฐาน

ผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ขาวตาแห้งมีรายได้เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 6,300 บาท และผลตอบแทนจากการปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 16,200 บาท จากการเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกข้าว พบว่า ข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ มีรายได้เฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าการปลูกข้าวพันธุ์ขาวตาแห้งเฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 9,900 บาท สรุปได้ว่าการลงทุนปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่มีความคุ้มค่ามากกว่า เนื่องจากการราคารับซื้อข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่มีราคาเฉลี่ยต่อกิโลกรัมประมาณอยู่ที่ 70 - 100 บาท ซึ่งสูงกว่าเมื่อเทียบข้าวพันธุ์ขาวตาแห้งที่มีราคาขายเฉลี่ยอยู่ที่กิโลกรัมละ 20-25 บาท เท่านั้น แต่โรงสีจะไม่รับซื้อข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ที่ปลูกได้สีเองและนำไปขาย แต่จะขายเป็นกิโลกรัมมากกว่าถึงจะได้รายได้ที่สูงกว่าการปลูกข้าวขาว แต่ข้อจำกัดของข้าวไรซ์เบอร์รี่ คือ ตลาดยังไม่กว้าง หากจะทำการปลูกควรพิจารณาตลาดรับซื้อล่วงหน้าซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการเลือกตัดสินใจลงทุน

ข้อเสนอแนะ

จากการสำรวจในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า มีสถานที่รับซื้อข้าวไรซ์เบอร์รี่ทั้งหมด จำนวน 1 แห่ง คือ ศูนย์ข้าวชุมชนหนองบึงไก่อ ส่วนใหญ่แล้วนำมาเพื่อแปรรูปและมีการส่งขายให้พ่อค้าคนกลาง และจะต้องเข้าร่วมโครงการ มีการตรวจสอบคุณภาพของข้าวก่อนการรับซื้อว่าไม่มีสารปนเปื้อนของสารเคมี เพราะข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ที่รับซื้อต้องเป็นข้าวที่ไร้สารเคมีเจือปนเพื่อให้ส่งเสริมสุขภาพที่ดีของผู้บริโภค มีสารต้านอนุมูลอิสระสูง มีดัชนีน้ำตาลต่ำ-ปานกลาง ลดความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็ง การแพทย์ยังนำไปทำโภชนบำบัดอีกด้วย ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่าก่อนการลงทุนการปลูกข้าวนั้น ควรสำรวจราคารับซื้อ และสถานที่รับซื้อก่อนที่จะได้ไม่มีปัญหาการจัดจำหน่ายสินค้า ข้อจำกัดในการเข้าร่วมโครงการ ต้นทุนทางด้านค่าขนส่ง เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการเกษตร. (2548). **ฐานความรู้ด้านพืช**. สืบค้นวันที่ 16 กรกฎาคม 2557.
- เกรียงไกร มายประเสริฐ. (2545). **การศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนระหว่างการผลิตข้าวหอมมะลิกับข้าวสุพรรณบุรีในอำเภอชาลวาลักษณ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกำแพงเพชร. จาก <http://www.brrd.in.th/main>.
- ชาญวิทย์ แก้วเจริญกุล. (2551). **ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกรผู้จัดทำแปลงขยายพันธุ์ข้าว**. ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสุรินทร์.
- ดำรงศักดิ์ ชัยสนิท. (2537). **ช่องทางการจัดจำหน่าย กระจายสินค้า**. กรุงเทพฯ:วังอักษร.

- วิจิต วิญญกุลและวิศาล บุญประกอบ. (2552). **วิจัยผลิตภัณฑ์จากข้าวไร้**.คณะวิทยาการจัดการ.
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ศรีสุตา ธีระกาญจน์. (2552). **การบัญชีต้นทุน 1**. กรุงเทพฯ:วิวัฒน์ เอ็ดดูเคชั่น.
- สุพาดา สิริกุดตา. (2548) . **การบัญชีเพื่อการจัดการ**. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
- สำนักงานวิจัยและพัฒนาข้าว. (2557). **ข้าวไร้เบอร์รี่**. สืบค้นวันที่ 11 กรกฎาคม 2557,
- อัมมาร สยามวาลาและวิโรจน์ ณ ระนอง. (2533). **ประมวลความรู้เรื่องข้าว**. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

ระบบบัญชีการเงินของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านชุมชนปิ่นดำริห์
อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

FINANCIAL ACCOUNTING SYSTEM OF OTOP
A CASE STUDY OF HOUSEWIFE GROUP
CHUMCHON PINDUMRI MUANG DISTRICT
KAMPHAENGPHET PROVINCE

ทิพย์วรรณ ศิบุญนันท์

Tippawan Siboonnun

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Tophun@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะการดำเนินงาน การควบคุมภายในและ การจัดทำบัญชีของกลุ่มแม่บ้านชุมชนปิ่นดำริห์ ซึ่งเป็นผู้ผลิตในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และเพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะระบบบัญชีและการควบคุมภายในที่เหมาะสม สำหรับกลุ่มผู้ผลิต ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ วิธีการศึกษานี้ได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบไม่มี โครงสร้างและสังเกตวิธีปฏิบัติงานของกลุ่มดังกล่าว ตลอดการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและตำรา วิชาการต่างๆ แล้วนำมาวิเคราะห์และเสนอแนะระบบบัญชีที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มแม่บ้านชุมชน ปิ่นดำริห์

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มแม่บ้านมีการจัดโครงสร้างองค์กรยังไม่เหมาะสม กล่าวคือไม่มีการแบ่ง หน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน และไม่มีการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และยังไม่มีการควบคุมภายในที่ดี การศึกษาครั้งนี้จึงได้เสนอแนะการจัดโครงสร้างองค์กรให้มีการ จัดแบ่งหน่วยงานและหน้าที่ความรับผิดชอบเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายการเงิน ฝ่ายบัญชี ฝ่ายผลิตและ ฝ่ายขายและตลาด และเสนอแนะระบบบัญชีการเงินที่เหมาะสม ซึ่งประกอบไปด้วยผังบัญชีและรหัส บัญชี สมุดบัญชี เอกสารทางการเงิน บัญชี ผังทางเดินเอกสารและรายงานทางการเงิน ระบบบัญชีที่ เสนอแนะให้กับกลุ่มแม่บ้านคือ ระบบบัญชีสำหรับการขายสินค้า ระบบบัญชีสำหรับการซื้อวัตถุดิบ และวัสดุอุปกรณ์ ระบบบัญชีสำหรับค่าแรง ระบบบัญชีสำหรับค่าใช้จ่าย ระบบบัญชีสำหรับเงินสด และระบบบัญชีสำหรับสินค้าคงคลัง เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการจัดทำรายงานทางการเงินที่มีความ น่าเชื่อถือ และทำให้กลุ่มแม่บ้านทราบถึงการดำเนินงาน

คำสำคัญ : ระบบบัญชีโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ,ระบบบัญชีการเงิน ,

Abstract

The objective of this research was to study the nature of operation, internal control and accounting practice of housewife group, Pindamri Community, Mueng District, Kamphaengphet Province. This group was classified as one of the producer under the One Tambol One Product program. The information gathered in the study would be analyzed and be used to propose an accounting and control system that was suitable for all OTOP producers. Primary information was collected by unstructured questionnaires and by direct observation of the group operation. Secondary data came from textbooks, academic articles. These two sources of information were then used to establish an appropriate accounting system.

The outcome of the research revealed that the existing organizational structure of the group had some shortcomings-the responsibility vested in a person was not clear-cut, the accounting practice did not conform to the General Accepted Accounting Principles and internal control was somewhat lacking. It was suggested that the organization should be divided into 4 departments, namely-finance, accounting, production and marketing. On the other hand, the accounting system should have chart of accounts, accounting code, accounting journals, accounting documents, document flow-chart and financial reports. The accounting modules recommended included sales and invoice system, raw materials and equipment acquisition system, payroll system, expense & disbursement system, cash and inventory system. The information provided by such systems would enable the group to prepare reliable and accurate financial reports and provide the information related to the group's operation.

Keywords : Accounting system, financial accounting system, the One Tambon One Product.

บทนำ

เนื่องจากโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี โดยได้จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ พ.ศ.2544 ได้กำหนดบทบาทและภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ, 2544) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือ การสร้างงาน สร้างรายได้แก่ชุมชน การ นำทรัพยากรและภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการคุณภาพที่มีจุดเด่นและให้มี มูลค่าเพิ่มเป็นที่ต้องการของตลาดในและต่างประเทศ สร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้ชุมชนสามารถ คิดเอง ทำเองในการพัฒนาท้องถิ่นให้ท้องถิ่นจำเป็นต้องพึ่งพาตนเอง (Self-reliance) เป็นหลัก โดยใช้ทรัพยากรท้องถิ่น เป็นหลักผลิตสินค้าหรือบริการออกจำหน่ายตลาดภายในและต่างประเทศ บริหารการตลาดด้วยระบบร้านค้าเครือข่ายและอินเทอร์เน็ต ฯลฯ โครงหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ช่วยให้ชุมชนมีรายได้และนำไปสู่เป้าหมายการกินดี อยู่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี และเป็นกลยุทธ์การพัฒนาประเทศโดยใช้หมู่บ้านเป็นหน่วยพัฒนา (Unit of development) ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้แต่ละชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญา เพื่อพัฒนาสินค้าด้วยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ใน ท้องถิ่นให้เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ชุมชนสอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละ ท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คน ชุมชนใช้พลังงาน ความคิดสร้างสรรค์ และความ

ปรารถนา ผลิตสินค้าหรือบริการออกจำหน่ายโดยรัฐบาลเข้าช่วยในด้านความรู้สมัยใหม่ และการบริหารจัดการที่สร้างความเจริญแก่ชุมชน ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของชุมชนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” นี้จะเป็นเครื่องมือที่กระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน เกิดการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องนับเป็นกลยุทธ์การพัฒนาที่อาศัยหมู่บ้านเป็นหน่วยงานการพัฒนาเบื้องต้น และรวมเป็นเครือข่ายภายใต้ตำบล

“หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นแนวทางอันหนึ่งที่จะสร้างความเจริญให้แก่ชุมชน สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพมีจุดเด่นและจุดขาย และสอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นเพื่อให้รู้จักแพร่หลายไปทั่วประเทศและทั่วโลก (Thaitumbon.com) โดยมีหลักการพื้นฐาน 3 ประการ คือ

1. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล (Local Yet Global) ผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล
2. พึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ (Self-Reliance-Creativity) ทำความฝันให้เป็นจริงด้วยกระบวนการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยสร้างกิจกรรมที่อาศัยศักยภาพของท้องถิ่น
3. สร้างทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) ฟูมฟักประชาชนให้ใช้ชีวิตด้วยความท้าทายและจิตวิญญาณแห่งการสร้างสรรค

สำหรับจังหวัดกำแพงเพชร เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบ เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยวัตถุดิบต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น สินค้าที่ขึ้นชื่อของจังหวัด ได้แก่ กล้วยาสารท เพราะกล้วยาสารทจะมีรสหวาน สามารถนำมารับประทานทานกับกล้วยไข่ที่เป็นผลไม้ขึ้นชื่อของจังหวัด จะมีรสชาติกลมกล่อมพอดี ในจังหวัดกำแพงเพชร จึงมีการผลิตกล้วยาสารทหลายแห่ง แต่ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ผลิต ในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งจะสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลและได้รับรางวัลของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับ 4 ดาว ซึ่งถือว่าเป็นระดับที่มากที่สุดสำหรับการผลิตกล้วยาสารท คือ กลุ่มแม่บ้านชุมชนปิ่นดำริห์ เลขที่ 35 ซอย 3 ถนนปิ่นดำริห์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร แต่จากการสำรวจข้อมูลขั้นต้นได้พบว่า กลุ่มผู้ผลิตซึ่งเป็นชุมชนในท้องถิ่น มีความสามารถในการผลิตและจำหน่าย แต่ยังไม่มีการจัดทำบัญชีที่เหมาะสม ซึ่งทำให้กลุ่มแม่บ้านไม่ทราบผลการดำเนิน เนื่องจากไม่มีการจัดทำและจัดเก็บเอกสารสำหรับการบันทึกบัญชี และไม่สามารถตรวจสอบรายการต่าง ๆ เกี่ยวกับกลุ่มแม่บ้านได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาระบบบัญชีของกลุ่มแม่บ้านชุมชนปิ่นดำริห์ เพื่อเสนอแนะระบบบัญชีที่เหมาะสม โดยทำการออกแบบให้สะดวกต่อผู้ใช้ เพราะการมีระบบบัญชีที่ดีจะช่วยให้กลุ่มผู้ผลิตสามารถควบคุมการดำเนินงานของตน ตรวจสอบความโปร่งใส มีการควบคุมภายในที่ดี ตลอดจนประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการดำเนินงาน การควบคุมภายในและการจัดทำบัญชีของกลุ่มผู้ผลิตในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ของกลุ่มแม่บ้านชุมชนปิ่นดำริห์
2. เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะระบบบัญชีและการควบคุมภายในที่เหมาะสม สำหรับกลุ่มผู้ผลิตในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่มีขนาดของธุรกรรมและผู้เข้าร่วมที่ใกล้เคียงกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ได้ทำศึกษาระบบบัญชีการเงินของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านชุมชนปิ่นดำริห์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาลักษณะของระบบบัญชี การวางระบบบัญชีการเงิน การควบคุมภายใน การออกแบบระบบเอกสารทางการบัญชี โครงสร้างองค์กร และความเป็นมาของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

2. ขอบเขตข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล

2.1 ศึกษาลักษณะของระบบบัญชี การวางระบบบัญชีการเงิน การควบคุมภายใน การออกแบบระบบเอกสารทางการบัญชี โครงสร้างองค์กร และความเป็นมาของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากหนังสือ ตำรา อินเทอร์เน็ต

2.2 ศึกษาการจัดโครงสร้างองค์กร ทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารของกลุ่มแม่บ้าน

2.3 ศึกษากระบวนการบัญชีและการควบคุมภายใน ทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารทางการบัญชี ระบบการดำเนินงาน และการสอบถามจากประธานและสมาชิกกลุ่มแม่บ้านชุมชนปิ่นดำริห์

2.4 ศึกษาลักษณะการดำเนินงาน ทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากการสังเกตการดำเนินงาน และสอบถามสมาชิกกลุ่มแม่บ้านชุมชนปิ่นดำริห์

แนวคิด ทฤษฎี/กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎี

ลักษณะของระบบบัญชี

ความหมายของระบบบัญชี

ระบบบัญชี คือ ระบบการจัดเก็บข้อมูลทางการเงินอันประกอบด้วยแบบฟอร์ม หรือเอกสารต่าง ๆ บันทึกทางการบัญชี รายงาน ตลอดจนวิธีการและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ได้นำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานและการเงินของกิจการแห่งใดแห่งหนึ่งให้ฝ่ายจัดการ เพื่อช่วยให้ฝ่ายจัดการสามารถปฏิบัติหน้าที่อันอยู่ในความรับผิดชอบของตนให้ลุล่วงไปด้วยดี และเพื่อเสนอข้อมูลแก่บุคคลภายนอกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกิจการนั้น เช่น ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ และส่วนราชการ เป็นต้น

การวางระบบบัญชี

การวางระบบบัญชีของธุรกิจก่อนอื่นควรทราบก่อนว่า การวางระบบบัญชีให้สมบูรณ์และถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีและกฎหมายภาษีอากรได้นั้น ระบบบัญชีที่ดีจะต้องมีระเบียบแบบแผนการปฏิบัติงานทางบัญชี การเงิน การทำบัญชี งบการเงิน เอกสารและสมุดบัญชีต่าง ๆ ที่ใช้ในการบันทึกบัญชี รวมรวมถึงการใช้ การเก็บรักษาหลักฐานใบสำคัญทางการบัญชี การเงิน สมุดบัญชี และรายงานต่าง ๆ รวมทั้งให้สอดคล้องกับกฎหมายภาษีอากร โดยการรวบรวมข้อมูลเก็บไว้ในรูปของตัวเงิน ตัวเลข สถิติ ให้แก่ผู้บริหารและฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นระบบบัญชี จึงเป็น

1. การจดบันทึกในสมุดบัญชี และเอกสารหลักฐานทางการดำเนินงาน
2. หลักการปฏิบัติและวิธีการปฏิบัติงานด้านบัญชี การเงิน และภาษีอากร
3. บุคลากรที่ทำหน้าที่บันทึกบัญชี หรืองานเกี่ยวข้องกับบัญชี
4. อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ที่อำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติทางบัญชี

ระบบบัญชีที่ดีต้องสอดคล้องกับงานของฝ่ายบัญชีและฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งสามารถทำการตรวจสอบความถูกต้อง รวดเร็วของข้อมูล และให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถใช้อำนวยประโยชน์ให้กับฝ่ายต่าง ๆ ที่ต้องการข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนของการวางระบบบัญชี

การออกแบบระบบบัญชีจะต้องคำนึงถึงขนาดขององค์กร คุณสมบัติของพนักงานตลอดจนความเข้าใจและการให้การสนับสนุนจากฝ่ายบริหารที่จะทำให้การออกแบบระบบบัญชีได้ผลยิ่งขึ้น ซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

1. การวางแผนการสำรวจและวิเคราะห์ ปฏิบัติดังนี้

1.1 ผังองค์กร นโยบายบริษัท ต้องทราบถึงการบริหารงานภายในองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นระดับพนักงาน หัวหน้า ผู้จัดการ ผู้อำนวยการหรือกรรมการของกิจการ อีกทั้งควรทราบนโยบายการบริหารงาน อำนาจการอนุมัติ

1.2 รายละเอียดของสินค้าและบริการ สำรวจข้อมูลอันเกี่ยวข้องกับตัวสินค้า ผลิตภัณฑ์ ขบวนการผลิตผลิตภัณฑ์สินค้าสำเร็จรูป รายละเอียดของการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ การใช้ทรัพย์สิน รวมถึงประเภทของรายได้ของกิจการว่ามีอะไรบ้าง

1.3 ผังแสดงการเดินของข้อมูล เอกสาร พิจารณาดูทางเดินของเอกสารต่าง ๆ ว่ามีการเดินทางไปแหล่งที่เกี่ยวข้องถูกต้องครบถ้วน ตั้งแต่เริ่มออกเอกสารจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ

1.4 แยกประเภทของงานบัญชี รายงาน งบการเงิน กำหนดรูปแบบงานบัญชีตามประเภทของการดำเนินงาน แนวทางการจัดรายงานต่าง ๆ เพื่อเสนอต่อผู้บริหาร

2. การออกแบบและกำหนดระบบบัญชี ปฏิบัติดังนี้

2.1 ผังบัญชีและรหัสบัญชี เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้จัดทำบัญชีสะดวก ง่ายต่อการพิจารณารายการค้าให้ถูกต้องและรัดกุมยิ่งขึ้น หากสามารถทำคำอธิบายชื่อบัญชีในแต่ละบัญชีได้ จะทำให้ผู้จัดทำบัญชีดำเนินการได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

2.2 สมุดบัญชีต่าง ๆ ที่ใช้ในการบันทึกบัญชี การกำหนดรูปแบบของสมุดบัญชีต่าง ๆ ต้องสอดคล้องกับกฎหมายบัญชี ส่วนรูปร่างหน้าตาของสมุดบัญชีในทางปฏิบัติมักนิยมใช้สมุดรายวัน เฉพาะ ส่วนของสมุดบัญชีเงินสดจะช่วยอำนวยความสะดวกในการทำบัญชีได้ง่ายไม่ผิดพลาด

2.3 เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี การออกแบบใบสำคัญจ่าย-รับเงินเพื่อช่วยในการบันทึกบัญชีให้ถูกต้องผู้ออกแบบจะต้องทำให้สอดคล้องกับนโยบายของกิจการและคำนึงถึงการควบคุมภายในเป็นอย่างดี

2.4 การจัดทำรายงาน เพื่อเสนอต่อผู้บริหารหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2.5 การรองรับระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม พิจารณาถึงเอกสารใบกำกับภาษี รายงานภาษีซื้อ ภาษีขาย และรายงานสินค้าและวัตถุดิบ

3. การวางแผนการนำออกมาใช้ ปฏิบัติดังนี้

3.1 ทดลองการใช้เอกสาร เส้นทางเดินของเอกสาร เป็นการนำรูปแบบของเอกสารต่าง ๆ มาใช้เพื่อพิจารณาทางเดินของเอกสารว่ามีปัญหาจุดหรือแหล่งใด

3.2 การลงรายการต่าง ๆ ในสมุดบัญชีหรือคอมพิวเตอร์ การนำเอกสารรายการค้าบันทึกในสมุดบัญชี หรือคอมพิวเตอร์ และการทดลองออกรายงาน

4. การติดตามผลและปรับปรุงแก้ไขระบบบัญชี

4.1 การลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นออกไป หากพบว่าขั้นตอนใดซ้ำซ้อนไม่จำเป็นก็ให้ตัดขั้นตอนนั้นออกไป

4.2 ผลกระทบต่อการปฏิบัติงาน การออกแบบระบบบัญชีมักมีผลกระทบต่อการดำเนินงานในระยะเริ่มต้น ต้องอธิบายให้เกิดความเข้าใจว่าต้องใช้ระยะเวลาหนึ่ง (สมเดช, 2547:15-19)

ระบบควบคุมภายใน

COSO (Committee of Sponsoring Organization of the Tread way Commission: 1994) สรุปได้ความว่า การควบคุมภายใน คือกระบวนการปฏิบัติงานที่ทุกคนในองค์กรตั้งแต่คณะกรรมการบริษัท ผู้บริหารทุกระดับ และพนักงานทุกคนมีบทบาทความรับผิดชอบร่วมกัน การควบคุมภายในกำหนดขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลในการบรรลุวัตถุประสงค์ 3 ด้าน ได้แก่ 1. ประสิทธิภาพประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน 2. ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงินการบัญชี 3. การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานหรือวัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติงาน (Operation Objective : O) เป็นการควบคุมที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน เช่น การทำกำไร การใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม การป้องกันทรัพย์สินไม่ให้สูญหาย และการปรับปรุงความสามารถแข่งขันกับกิจการอื่นทั้งในด้านราคา คุณภาพ ความพึงพอใจ เช่น ความรวดเร็วในการตอบสนองลูกค้า การเปลี่ยนแปลงรูปแบบและเทคโนโลยีให้สนองความต้องการของลูกค้า ฯลฯ

2. ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงินการบัญชี หรือวัตถุประสงค์ด้านการรายงานทางการเงิน (Financial Reporting Objective : F) หมายถึงการควบคุมภายในที่มีวัตถุประสงค์ให้รายงานงบการเงินที่เผยแพร่ต่อสาธารณชนทั้งที่เป็นรายงานประจำปีและรายไตรมาส มีการจัดทำให้เชื่อถือได้ (Reliability) การจัดประเภทและการเปิดเผยข้อมูลเหมาะสม (Fair presentation and disclosure) เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และไม่แสดงข้อมูลขัดต่อข้อเท็จจริงในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความเกิดจริง ความครบถ้วน ความถูกต้อง การวัดมูลค่า ภาระผูกพัน การจัดประเภทและการเปิดเผย

ข้อมูล ฯลฯ ซึ่งในปัจจุบันกำหนดให้ประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการ หรือเจ้าของกิจการ เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำรายงานงบการเงินให้เชื่อถือได้ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว

3. การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง หรือวัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Compliance Objective : C) ผู้บริหารต้องมั่นใจว่าองค์กรปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ สัญญา เพื่อป้องกันการถูกฟ้องร้อง การถูกยกเลิกสัญญา การเสียชื่อเสียงหรือเกิดความเสียหายอื่นของกิจการ (อุษณา, 2547:5-3)

โครงสร้างองค์กร

การจัดองค์การ (Organizing) ถือเป็น “กระบวนการที่ผู้จัดการใช้ในการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของงานระหว่างบุคลากรต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล” สำหรับโครงสร้างองค์กร (Organizational Structure) เป็น “ระบบความสัมพันธ์ของภาระงานและการรายงานอย่างเป็นทางการเพื่อกำหนดให้บุคลากรใช้ทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายองค์กร” ส่วนการออกแบบองค์กร (Organizational design) เป็น “กระบวนการที่ผู้จัดการเลือกจัดองค์การให้มีลักษณะเฉพาะเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ในการสร้างโครงสร้างองค์กรที่เจาะจง”

ในขั้นต้นการมองภาพขององค์กรที่ง่ายที่สุด โดยแสดงในรูปของแผนภูมิองค์กร (Organization chart) ซึ่งเป็นแผนภูมิที่แสดงให้เห็นถึงตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์กร สายการบังคับบัญชาที่เป็นทางการและวิธีการจัดกลุ่มงาน นอกจากนั้นแผนภูมียังแสดงถึงโครงสร้างในการรายงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินงานโดยกลุ่มและบุคลากร ดังนั้นแผนภูมิองค์กรจึงทำให้เห็นภาพเค้าโครงของโครงสร้างองค์กร ซึ่งมักแสดงในรูปแบบของกรอบสี่เหลี่ยมและใช้เส้นในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของหน่วยงานต่างๆ แผนภูมิองค์กรโดยปกติมีทั้งในองค์กรที่แสวงหากำไรและไม่แสวงหากำไร (อำนาจ, 2547:267)

การออกแบบโครงสร้างองค์กร

การออกแบบโครงสร้างองค์กรมีผลต่อการปฏิบัติงานและแรงจูงใจของบุคลากร ดังนั้นความสามารถในการออกแบบและเลือกโครงสร้างองค์กรที่ถูกต้องจึงเป็นความแตกต่างกันระหว่างผู้จัดการที่มีประสิทธิผลและไม่มีประสิทธิผล

ประเภทของการจัดโครงสร้างองค์กร

1. โครงสร้างตามหน้าที่ (Function structure)

โครงสร้างตามหน้าที่ (Function structure) คือ ประเภทของการจัดแผนงานที่งานต่างๆ ถูกนำมาจัดกลุ่มตามหน้าที่ที่สำคัญ ๆ ขององค์กร ในการจัดกลุ่มงานเข้าไปในหน่วยงานหนึ่งๆ มักเป็นงานที่ใช้ทักษะหรือประเภทของความรู้ วิธีการหรือเทคนิคที่คล้ายคลึงกันในการปฏิบัติงาน ซึ่งองค์กรต่างๆ มักจัดให้อยู่ในรูปของฝ่ายตามหน้าที่ (Function department) ดังนั้นโครงสร้างตามหน้าที่จึงเป็นโครงสร้างองค์กรที่ประกอบไปด้วยฝ่ายต่างๆ ทั้งหมดที่องค์กรต้องการใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์หรือบริการ

2. โครงสร้างตามแผนก (Divisional structure)

โครงสร้างตามแผนกเป็นการจัดกลุ่มตามผลิตภัณฑ์ บริการหรือตลาดที่คล้ายคลึงกันหรือแม้กระทั่งการจัดกลุ่มงานตามขอบเขตกลุ่มทางภูมิศาสตร์ โดยการจัดให้อยู่ในรูปของหน่วยธุรกิจ

เชิงกลยุทธ์เพื่อผลิตผลิตภัณฑ์หรือบริการที่เฉพาะเจาะจงกับประเภทหรือกลุ่มของลูกค้าที่แตกต่างกัน หรือเจาะจงตามขอบเขตทางภูมิศาสตร์

3. โครงสร้างแบบผสม (Hybrid structure)

โครงสร้างแบบผสม (Hybrid structure) คือ การจัดแผนงานรูปแบบหนึ่งที่ยอมรับส่วนต่างๆ ของทั้งโครงสร้างตามหน้าที่และโครงสร้างแบบแผนกที่ระดับการจัดการเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อนำข้อได้เปรียบของโครงสร้างทั้งสองแบบนี้มารวมกัน องค์การจำนวนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์การขนาดใหญ่มีการผสมกันบางส่วนของฝ่ายตามหน้าที่และฝ่ายตามแผนก ฝ่ายตามหน้าที่โดยปกติถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้ได้รับประโยชน์ในด้านการใช้ทรัพยากร การประหยัดอันเกิดจากขนาดหรือความเชี่ยวชาญในเชิงลึก ในเวลาเดียวกันฝ่ายตามแผนกถูกนำมาใช้เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากความเข้มแข็งในการเน้นที่ผลิตภัณฑ์ การบริการหรือตลาด

4. โครงสร้างแบบเมตริกซ์ (Matrix structure)

โครงสร้างแบบเมตริกซ์เป็นการจัดแผนงานประเภทหนึ่งที่กำหนดให้ชุดของความสัมพันธ์ในการรายงานตามแผนกในแนวนอนส่งผ่านไปยังโครงสร้างสายการบังคับบัญชาตามหน้าที่ควบคู่กันไป ดังนั้นโครงสร้างจึงเป็นโครงสร้างตามหน้าที่และตามแผนกในเวลาเดียวกันโดยมี 2 สายบังคับบัญชา ผลลัพธ์จากโครงสร้างแบบนี้คือการสร้างเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันในด้านความสัมพันธ์ในการรายงานระหว่างแผนกและหน้าที่งาน ซึ่งทำให้โครงสร้างแบบเมตริกซ์มีความยืดหยุ่นมากขึ้น (อำนาจ, 2547:292)

ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

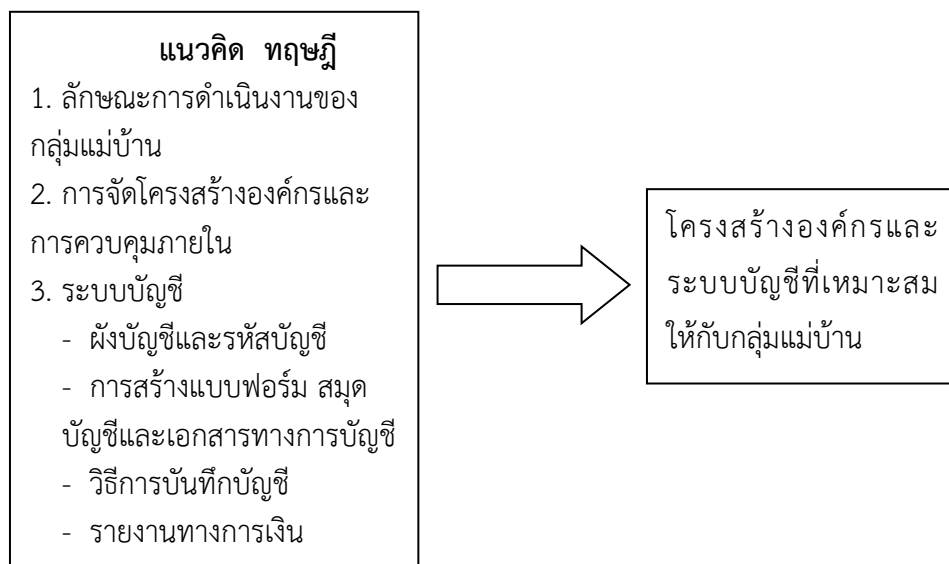
จินตนา ชูสิน (2546) ศึกษาเรื่อง ระบบบัญชีการเงินของอุตสาหกรรมปาล์กระปอง บริษัท ทรูศึกษา จากการศึกษาคพบว่า การจัดโครงสร้างองค์กรของบริษัททรูศึกษายังไม่ชัดเจน ไม่มีการแบ่งแยกความรับผิดชอบให้กับพนักงาน ซึ่งมีผลกระทบต่อการรวบรวมข้อมูลเพื่อบันทึกบัญชีจึงได้เสนอแนะโครงสร้างปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษร ในด้านการจัดทำบัญชีบริษัทได้ว่าจ้างสำนักงานบัญชีจัดทำให้ ส่งผลให้บริษัทขาดข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการดำเนินงาน ผู้ศึกษาจึงได้เสนอแนะระบบบัญชีการเงินเพื่อนำมาใช้ในการจัดทำบัญชี โดยนำโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปเข้ามาช่วยในการดำเนินงานและได้เสนอแนะเอกสารที่จำเป็นต้องใช้เพื่อบันทึกเหตุการณ์และรวบรวมข้อมูลซึ่งระบบบัญชีสำหรับการจัดซื้อและรับของเสนอแนะให้จัดทำใบขออนุมัติและใบสั่งซื้อ ระบบบัญชีสำหรับการจ่ายชำระหนี้เสนอแนะให้จัดทำทะเบียนคุมเช็คจ่ายล่วงหน้า ระบบบัญชีสำหรับการขายต่างประเทศเสนอแนะให้พิจารณาวงเงินเครดิตและแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรกับแผนกผลิตเพื่อเตรียมสินค้าโดยใช้สำเนาใบบรรจุหีบห่อ ระบบบัญชีสำหรับการรับชำระหนี้จากลูกค้าต่างประเทศเสนอแนะให้จัดทำใบรับชำระหนี้ผ่านทางธนาคาร ระบบบัญชีสำหรับสินทรัพย์ถาวรเสนอแนะให้จัดทำใบขออนุมัติจำหน่ายสินทรัพย์ออกจากบัญชี ระบบบัญชีสำหรับการจ่ายเงินเดือนและค่าแรงเสนอแนะให้จัดทำบัญชีลงเวลาปฏิบัติงานและใบสรุปค่าล่วงเวลา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากเอกสารเหล่านี้จะรวบรวมเพื่อนำมาจัดทำรายงานทางการเงิน และนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนงานและตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัทได้

นราภรณ์ จันทน์น้อย (2546) ศึกษาเรื่อง ระบบบัญชีการเงินสำหรับกิจการออกแบบก่อสร้างสิ่งพิมพ์ บริษัททรูศึกษา จากผลการศึกษาพบว่า บริษัททรูศึกษามีการจัดโครงสร้างองค์กรที่ยังไม่

มีความเหมาะสมและความชัดเจนในเรื่องการจัดแบ่งหน่วยงาน การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบไม่มีการจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนระบบบัญชีมีเอกสารที่ใช้ภายในไม่เพียงพอที่จะใช้ในการตรวจสอบซึ่งกันและกัน ไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่ทางด้านการเงินและการบันทึกบัญชี ไม่มีระบบบัญชีสำหรับเงินสดย่อยและระบบบัญชีสินทรัพย์ถาวร ผู้ศึกษาจึงได้เสนอแนะรูปแบบการจัดโครงสร้างองค์กรที่มีการจัดแบ่งหน่วยงานได้อย่างชัดเจนและมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนระบบบัญชีกำหนดให้จัดทำเอกสารเพิ่มเติม เพื่อใช้ประกอบการดำเนินงานและใช้เป็นหลักฐานในการบันทึกทั้งรายรับและรายจ่าย กำหนดให้แบ่งแยกหน้าที่ทางด้านการเงินและการบันทึกบัญชี กำหนดให้มีระบบบัญชีสำหรับเงินสดย่อยและระบบบัญชีสินทรัพย์ถาวร และยังได้เสนอแนะให้มีการพิจารณานำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการบันทึกบัญชี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบบัญชีที่ใช้อยู่ สามารถจัดทำรายงานทางการเงินที่มีความน่าเชื่อถือ และนำข้อมูลไปใช้วางแผน ควบคุม และตัดสินใจในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สุรัตน์ ลีรัตนชัย (2546) ศึกษาเรื่อง ระบบบัญชีของกิจการผลิตขนมจีน บริษัทกรณีศึกษาจากการศึกษาพบว่า บริษัทกรณีศึกษาไม่มีการจัดโครงสร้างองค์กรที่ดี และไม่มีระบบบัญชีที่จะช่วยในการควบคุมภายใน กล่าวคือไม่มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ไม่มีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ และไม่บันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ผู้ศึกษาได้นำเสนอการจัดโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม และวางผังระบบบัญชีที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย ผังบัญชีและรหัสบัญชี สมุดบัญชี เอกสารการบัญชี รายงานทางการเงินบัญชีและผังทางเดินเอกสาร และยังได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำระบบบัญชีไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย
การวิจัยประยุกต์
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ผู้ประกอบการที่ผลิตกระยาสารทโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดกำแพงเพชร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือ

ผู้ประกอบการที่ผลิตกระยาสารทโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดกำแพงเพชร ที่ได้รับรางวัลระดับ ดาวขึ้นไป โดยใช้วิธีการ 4 ล็อกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

แบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์จากผู้ที่เกี่ยวข้องคือ ประธานและสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน โดยผลที่ได้จะเป็นการจดบันทึก สรุปสาระเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ เนื้อหาการสัมภาษณ์จะครอบคลุมเนื้อหาสาระของการวิจัย ดังนี้

- การสัมภาษณ์ประธานกลุ่มแม่บ้าน จะเป็นการสัมภาษณ์ในเรื่องความสำคัญของการจัดทำบัญชี ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โครงสร้างองค์กร เอกสารประกอบการลงบัญชี ขั้นตอนของทางเดินเอกสาร ข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจ และรายงานทางการเงิน

- การสัมภาษณ์สมาชิกของกลุ่มแม่บ้าน จะเป็นการสัมภาษณ์ในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ความสะดวกในการจัดทำหรือใช้เอกสารทางการเงิน ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และกลุ่มแม่บ้าน

การสังเกต ผู้วิจัยจะสังเกตลักษณะการดำเนินงาน ขั้นตอนของการดำเนินงาน สังเกตเอกสารประกอบการลงบัญชี

สมุดและเอกสารประกอบการลงบัญชี ผู้วิจัยจะศึกษาข้อมูลจากสมุดและเอกสารประกอบการลงบัญชีของกลุ่มแม่บ้าน เพื่อนำมาประกอบความคิดเห็นในเรื่องของการควบคุมภายในแต่ละสมุดและเอกสารประกอบการลงบัญชี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะการดำเนินงาน โครงสร้างองค์กร การควบคุมภายใน ระบบบัญชีของกลุ่มแม่บ้าน จากประธานและสมาชิกของกลุ่มแม่บ้าน โดยใช้การสัมภาษณ์ และการสังเกต

2. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกต นำมาวิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานตามรูปแบบการควบคุมภายในและระบบบัญชีจากการที่ได้ศึกษามาจากทฤษฎี

3. จัดทำข้อเสนอแนะการควบคุมภายในและระบบบัญชีที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มแม่บ้าน

4. นำข้อมูลวิจัยเสนอต่อกลุ่มแม่บ้านเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องระบบบัญชีการเงินของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านชุมชนปิ่นดำริห์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่ได้จะมาจากการสัมภาษณ์และการสังเกต ผลที่ได้จะเป็นการจดบันทึก สรุปเนื้อหาสาระที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และเขียนเป็นความเรียงในลักษณะการพรรณนา โดยการเขียนอธิบาย

เปรียบเทียบและนำหลักการ เหตุผล แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษามาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้าน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า การจัดโครงสร้างองค์กรของกลุ่มแม่บ้านตามแบบเดิมแบ่งเป็น ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม เลขานุการ เหรัญญิก และประชาสัมพันธ์ พบว่าการจัดแบ่งหน่วยงานไม่มีความเหมาะสมและการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบยังไม่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงเสนอแนะดังนี้ การจัดโครงสร้างองค์กรควรให้มีการจัดแบ่งหน่วยงานโดยแบ่งเป็น 4 ฝ่ายได้แก่ ฝ่ายผลิต ฝ่ายขายและตลาด ฝ่ายการเงินและฝ่ายบัญชี และมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน อธิบายลักษณะงานและแจ้งให้พนักงานได้ทราบถึงขอบเขตการทำงานและความรับผิดชอบของตน และระบบบัญชีและการควบคุมภายในของกลุ่มแม่บ้านยังไม่มีการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปและยังไม่มี การควบคุมภายในที่ดี คือ ไม่มีการกำหนดผังบัญชีและรหัสบัญชีที่จะใช้ในการจัดหมวดหมู่ สมุดบัญชีเพื่อที่จะใช้บันทึกบัญชีและเอกสารทางบัญชีที่จะใช้เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี ซึ่งทางกลุ่มแม่บ้านมีเพียงการจดบันทึกเงินสดรับและเงินสดจ่ายเท่านั้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะดังนี้

1. ผังบัญชีและรหัสบัญชี เสนอแนะผังบัญชีและรหัสบัญชีที่มีการจัดหมวดหมู่ เพื่อแยกรายการให้ชัดเจน โดยเรียงลำดับตั้งแต่สินทรัพย์ หนี้สิน ทุน รายได้และค่าใช้จ่าย

2. สมุดบัญชี ควรมีการจัดทำสมุดเงินสด สมุดรายวันทั่วไป สมุดแยกประเภทและสมุดคุมเงินสด เพื่อให้มีการบันทึกบัญชีที่ครบถ้วน

3. เอกสารทางบัญชี แบ่งเป็นดังนี้ คือ

- 3.1 ด้านการขาย ควรมีการออกใบเสร็จรับเงิน/ใบส่งของ เมื่อได้รับเงินค่าสินค้าจากลูกค้า

- 3.2 ด้านการซื้อ ควรมีการจัดทำใบสั่งซื้อวัตถุดิบและวัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการรับสินค้าว่าตรงตามที่สั่งซื้อหรือไม่

- 3.3 ด้านค่าใช้จ่าย ควรมีจัดทำใบสำคัญส่งจ่าย เพื่อควบคุมการจ่ายเงินสดและเพื่อเป็นหลักฐานการจ่ายเงินและบันทึกบัญชี

- 3.4 ด้านการจ่ายค่าแรง ควรมีการจัดทำใบลงเวลาทำงาน เพื่อให้พนักงานลงเวลาเข้าและออกงาน

- 3.5 ด้านสินค้าคงคลัง ควรมีการจัดทำใบนำส่งสินค้า เพื่อเป็นหลักฐานการส่งมอบสินค้า

4. ผังการเดินเอกสาร แบ่งตามระบบบัญชีดังต่อไปนี้

- 4.1 ระบบบัญชีสำหรับการขาย ควรมีการจัดทำรายงานการขายและนำส่งเงินประจำวันเพื่อใช้บันทึกการขายสินค้า และในกรณีที่ขายสินค้าโดยรับคำสั่งซื้อทางโทรศัพท์ ควรแนบใบเสร็จรับเงิน/ใบส่งของไปพร้อมกับสินค้า เพื่อให้ลูกค้าลงชื่อรับสินค้าและใช้เป็นหลักฐานการรับสินค้าจากลูกค้า

- 4.2 ระบบบัญชีสำหรับการซื้อ ควรมีการจัดทำใบสั่งซื้อวัตถุดิบและวัสดุอุปกรณ์ และส่งให้กับฝ่ายผลิต เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการรับวัตถุดิบและวัสดุอุปกรณ์และช่วยป้องกันการรับวัตถุดิบและอุปกรณ์ที่มีรายละเอียดไม่ตรงตามข้อกำหนดที่ได้สั่งซื้อ

4.3 ระบบบัญชีสำหรับค่าแรง เมื่อพนักงานเข้าและออกงานต้องลงเวลาในใบลงเวลา
งานและระบุงานที่ทำ เพื่อใช้ในการคำนวณค่าแรงและเมื่อจ่ายค่าแรงต้องให้พนักงานลงชื่อรับเงินทุก
ครั้ง เพื่อเป็นหลักฐานการรับเงินจากพนักงานและบันทึกบัญชี

4.4 ระบบบัญชีสำหรับค่าใช้จ่าย เมื่อมีการจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ควรจัดทำใบสำคัญส่ง
จ่าย เพื่อควบคุมการจ่ายเงินสดและใช้เป็นหลักฐานการจ่ายเงินและบันทึกบัญชี

4.5 ระบบบัญชีสำหรับเงินสด ควรมีการจัดทำสมุดคุมเงินสด เพื่อเป็นการ
ควบคุมดูแลการรับและการจ่ายเงินสด

4.6 ระบบบัญชีสินค้าคงคลัง เมื่อฝ่ายผลิตทำการผลิตสินค้าเสร็จ จะทำการส่งมอบ
ให้กับฝ่ายขายและตลาดเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบสินค้า โดยฝ่ายผลิตจะต้องจัดทำใบนำส่งสินค้าให้ฝ่าย
ขายเป็นผู้ลงชื่อรับสินค้า

5. รายงานทางการเงิน ควรมีการจัดทำรายงานทางการเงิน ได้แก่ งบกำไรขาดทุนและงบ
แสดงฐานะการเงิน เพื่อจะทำให้ทราบถึงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงิน และใช้เพื่อ
ประกอบการตัดสินใจหรือวางแผนในอนาคตด้วย

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การจัดโครงสร้างองค์กรของกลุ่มแม่บ้านตามแบบเดิมแบ่งเป็น
ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม เลขานุการ เภรียุญ และประชาสัมพันธ์ พบว่าการจัดแบ่งหน่วยงาน
ไม่มีความเหมาะสมและการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบยังไม่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับจินตนา ชูสิน
(2546) ศึกษาเรื่องระบบบัญชีการเงินของอุตสาหกรรมปลากระป๋อง บริษัทกรณีศึกษา ที่กล่าวว่าการ
จัดโครงสร้างองค์กรของบริษัทกรณีศึกษายังไม่ชัดเจน ไม่มีการแบ่งแยกความรับผิดชอบให้กับ
พนักงาน และสอดคล้องกับนราภรณ์ จันทน์น้อย (2546) ศึกษาเรื่องระบบบัญชีการเงินสำหรับกิจการ
ออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ บริษัทกรณีศึกษา จากผลการศึกษาพบว่าบริษัทกรณีศึกษามีการจัดโครงสร้าง
องค์กรที่ยังไม่มีความเหมาะสมและความชัดเจนในเรื่องการจัดแบ่งหน่วยงาน การกำหนดหน้าที่ความ
รับผิดชอบไม่มีการจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร และระบบบัญชีและการควบคุมภายในของกลุ่ม
แม่บ้านยังไม่มีการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปและยังไม่มีการควบคุมภายใน
ที่ดี คือ ไม่มีการกำหนดผังบัญชีและรหัสบัญชีที่จะใช้ในการจัดหมวดหมู่ สมุดบัญชีเพื่อที่จะใช้บันทึก
บัญชีและเอกสารทางบัญชีที่จะใช้เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี ซึ่งทางกลุ่มแม่บ้านมีเพียงการจด
บันทึกเงินสดรับและเงินสดจ่ายเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุรัตน์ ลีรัตนชัย (2546) ศึกษาเรื่อง ระบบ
บัญชีของกิจการผลิตขนมจีน ที่กล่าวว่า ไม่มีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ และไม่บันทึกบัญชี
ตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำการศึกษาและเสนอแนะระบบบัญชีการเงินเพื่อนำไปใช้ภายในองค์กร สิ่งที่
เสนอแนะเพิ่มเติมคือ ควรมีติดตามการปฏิบัติงานตามที่ได้เสนอแนะและประเมินประสิทธิภาพของ
การควบคุมภายในเพื่อหาจุดอ่อนและข้อบกพร่อง ที่สามารถนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีความ
เหมาะสมและมีการควบคุมภายในที่ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ. (2544). **คู่มือหลักเกณฑ์มาตรฐานการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กลุ่มสินค้าที่ผลิตโดยชุมชน**. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี
- จินตนา ชูสิน. (2546). **ระบบบัญชีการเงินของอุตสาหกรรมปลากระป๋อง บริษัทกรณีสึกษา วิทยานิพนธ์ ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**
- นราภรณ์ จันทน์น้อย. (2546). **ระบบบัญชีการเงินสำหรับกิจการออกแบบสิ่งพิมพ์ บริษัทกรณีสึกษา วิทยานิพนธ์ ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**
- สมเดช โรจน์ศรีเสถียร. (2547). **เทคนิคการวางระบบบัญชีให้มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพัฒนาการบริหารธรรมนิติ จำกัด
- สุรัตน์ ลีรัตนชัย. (2546). **ระบบบัญชีของกิจการผลิตขนมจีน บริษัทกรณีสึกษา วิทยานิพนธ์ ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**
- อุษณา ภัทรมนตรี. (2547). **การตรวจสอบภายในสมัยใหม่**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- อำนาจ อีระวนิช. (2547). **การจัดการ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริษัทซี วี แอล การพิมพ์ จำกัด